

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת דנה כהן-לקח

עותרות

1. מואססת חדאנאת אלנאסרה
2. הוועד הארצי לראשי רשויות המקומיות הערביות בישראל
3. העמותה למעקב לענייני החינוך הערבי

נגד

משרד החינוך

משיב

החלטה

1. העתירה שבכותרת עוסקת במכרז מס' 13/3.2022 של משרד החינוך שכותרתו: "הקמת מאגר ספקי תכניות ומענים עבור משרד החינוך" (להלן גם: המכרז בהתאמה). המכרז נועד לאפשר למציעים להיכלל במאגר ספקים מקוון שיציע תכניות ומענים בתחום החינוך. מנהלי בתי ספר שמתקצבים על-ידי המדינה יוכלו לפנות באופן ישיר לספקים שייכללו במאגר המקוון, ולרכוש מהם לפי בחירתם תכניות ומענים בתחום החינוך בהתאם לצרכיו של בית הספר. זאת, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 226 מאוגוסט 2021, לפיה חלק מתקציב החינוך יועבר לאחריותם של מנהלי בתי הספר כחלק מגמישות ניהולית במערכת החינוך.

9

10. במוקד העתירה עומדים סעיפים ג' ו-י' לנספח 11 למסמכי המכרז. הללו קובעים

11. בזו הלשון:

12

13. "הצהרה – חוק החינוך הממלכתי וסעיפי הצהרה נוספים

14

15. הח"מ... (שם ומשפחה) ת.ז. ...מצהיר כי במסגרת הפעלת
16. תכניות או מענים חינוכיים בבתי הספר... לא ייכלל גורם
17. חיצוני שבמטרתו או במעשיו, לרבות בהתבטאויותיו,
18. לפי העניין, יש תוכן העומד בסתירה למטרות החינוך
19. הממלכתי בפורש או במשתמע, ו/או שמתקיים בו אחד
20. או יותר מאלה:

21

...

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

1 (ג) שלילת קיומה של מדינת ישראל, ובכלל זה כמדינה
2 יהודית ודמוקרטית.

3 ...

4 (י) ציון יום העצמאות או יום הקמת מדינת ישראל כיום
5 אבל.

6 "...

7

8 לגישת העותרות, דרישת הסף של חתימה על ההצהרה בסעיפים ג' ו-י' הנ"ל
9 כתנאי להשתתפות במכרז, פוגעת בזכותם של גופים ועמותות בחברה הערבית לשוויון
10 הזדמנויות בנטילת חלק במכרז ציבורי, וכן פוגעת בזכותם לחופש ביטוי בנושאים
11 הנתונים במחלוקת ציבורית. לפי הטענה, מדובר בפגיעה בזכויות יסוד שעומדת בניגוד
12 למטרות החינוך הממלכתי, בלא שחקיקה ישירה מאפשרת זאת, והכל "רק בגלל השקפת
13 עולם פוליטית ואחיזה בנרטיב קולקטיבי תרבותי והיסטורי השונה מהנרטיב של קבוצת
14 הרוב בחברה" (פס' 15 לכתב העתירה). לשיטת העותרות, העותרת 1 מעוניינת לגשת
15 למכרז, אולם הדבר נמנע ממנה בשל סעיפי ההצהרה הנדונים שהיא אינה מוכנה לחתום
16 עליהם מטעמי מצפון. עוד נטען כי הפגיעה בזכויות יסוד נעשית על בסיס עילות הצהרה
17 שניסוחן עמום ומעורפל, באופן שיוצר אי ודאות בשאלה כיצד יפרש משרד החינוך
18 עילות אלה.

19

20 על רקע הטענות האמורות, הסעדים המבוקשים בעתירה שבכותרת הם כדלקמן:
21 (א) ביטול סעיפים ג' ו-י' לנספח 11 למסמכי המכרז. (ב) לחלופין- מתן אפשרות
22 לעותרות לגשת למכרז בלא לחתום על שני סעיפי ההצהרה הנ"ל.

23

24 2. בנוסף להגשת כתב העתירה, הוגשה גם בקשה לצו ביניים – היא הבקשה המונחת
25 להכרעתי כעת. בפתיח הבקשה לצו ביניים מבוקשים שני סעדים זמניים שלמיטב הבנתי
26 הם חלופיים: (א) להורות על עיכוב ביצוע סעיפים ג' ו-י' לנספח 11 למסמכי המכרז עד
27 להכרעה בעתירה, באופן שיתאפשר לעותרות או מי מטעמן לגשת למכרז בלא לחתום על
28 ההצהרה הכלולה בשני הסעיפים האמורים. (ב) מאחר שההליך שבכותרת הוגש ביום
29 האחרון להגשת הצעות במכרז, מבוקש לאפשר לעותרות או מי מטעמן להגיש הצעה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

במכרז בלא לחתום על ההצהרה הכלולה בשני הסעיפים האמורים, וזאת "תוך מספר ימים ממועד מתן צו הביניים".

3. בהחלטתי מיום 13.4.2022 נמנעתי ממתן צו ארעי במעמד צד אחד מטעמים שפורטו שם, והוריתי על הגשת תגובת המשרד. לאחר מכן, אפשרתי סבב נוסף של הגשת תשובות מטעם שני הצדדים. מאחר שטענות הצדדים בכתב הן מפורטות, ומאחר שהן הוגשו לעיוני בשני סבבים, לא ראיתי לקיים דיון בבקשה במעמד הצדדים (ראו גם: תקנה 9(ג)(1) לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א-2000).

לאחר שבחנתי את הבקשה לצו ביניים, את התגובות והתשובות ביחס אליה, וכן את יתר החומר שהוגש בתיק, מסקנתי היא כי דין הבקשה לצו ביניים להידחות. להלן נימוקיי לכך.

4. כידוע, בבוא בית המשפט להכריע בבקשה למתן צו ביניים, עליו לבחון את סיכויי העתירה להתקבל ואת מאזן הנוחות, כאשר בין השניים מתקיים יחס של מקבילית כוחות. בהתאם להלכה הפסוקה, מבין שני השיקולים האמורים, אבן הבוחן העיקרית טמונה בשיקול מאזן הנוחות. לצד שיקולים אלה, שיהוי משמש גם הוא טעם לדחיית בקשה לצו ביניים.

5. בכל הנוגע לסעד הראשון המבוקש בפתיח הבקשה לצו ביניים (להורות על עיכוב ביצוע סעיפים ג' ו-י' לנספח 11 למסמכי המכרז עד להכרעה בעתירה, באופן שיתאפשר לעותרות או מי מטעמן לגשת למכרז בלא לחתום על ההצהרה הכלולה בסעיפים האמורים) – דין הבקשה להידחות:

ראשית, הסעד הזמני המבוקש זהה לסעד החלופי שהתבקש בעתירה העיקרית. ככלל, הנטייה היא לא להיעתר לסעד זמני מן הסוג האמור, שהרי בשלב זה הטענות שהועלו במסגרת העתירה טרם לובנו והוכרעו.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

1 שנית, ובכך העיקר בנסיבות העניין – לא ניתן להיעתר לסעד הזמני המבוקש,
2 מחמת שיהוי ומעשה עשוי. מהחומר המונח לפניי עולה כי המכרז פורסם לראשונה ביום
3 7.3.2022. אותה עת, מסמכיו לא כללו את נספח 11 העומד במוקד העתירה. ביום
4 27.3.2022 חוברת המכרז עודכנה בהמשך לשאלות הבהרה שהוגשו, וכן בהמשך
5 לבקשות מצד גורמי מקצוע וגורמים פדגוגיים במשרד החינוך. במסגרת עדכון חוברת
6 המכרז התווסף, בין היתר, נספח 11 הנדון לפניי. אין חולק בין הצדדים כי העדכון האמור
7 פורסם באתר מינהל הרכש הממשלתי ביום 27.3.2022. בהמשך, נדחה המועד האחרון
8 להגשת הצעות במכרז ליום 13.4.2022 בשעה 12:00. לטענת המשרד, בהתאם לרישומי
9 מערכת נט המשפט העתירה שבכותרת הוגשה כשעה לפני סגירתה של תיבת המכרזים
10 ביום 13.4.2022, כאשר הבקשה לצו ביניים הוגשה כעשרים דקות לפני סגירתה של תיבת
11 המכרזים באותו היום. מותב זה הגיע לטפל בבקשה לצו ביניים ביום 13.4.2022 מספר
12 שעות לאחר שהמועד האחרון להגשת הצעות במכרז כבר חלף.

13
14 מסדר הזמנים האמור עולה כי הבקשה לצו ביניים הוגשה בעיכוב רציני –
15 כעשרים דקות בלבד לפני סגירת תיבת המכרזים. לטענת העותרות, הדבר נבע מכך
16 שמשרד החינוך לא פרסם באופן מודגש את דבר הוספתו של נספח 11 לתנאי המכרז. לפי
17 הנטען, בנסיבות אלה העותרות הבחינו לראשונה בהוספת הנספח הנ"ל רק ביום
18 11.4.2022, קרי- יומיים לפני המועד האחרון להגשת הצעות במכרז, וזאת בעת
19 שהעותרות עסקו בהשלמת מסמכים להגשה במכרז. לפי נטען, מרגע שנודע לעותרות על
20 הוספתה של דרישת סף מכרזית למתן הצהרה לפי סעיפים ג' ו-י' לנספח 11 הנדון,
21 העותרות פעלו עוד באותו היום להגשת פנייה מקדימה למשרד החינוך. משהמשרד לא
22 השיב לפנייתן, הן הגישו את העתירה והבקשה לצו ביניים ביום 13.4.2022.

23
24 בהתייחס לטענות אלה של העותרות, אציין כי לא ברור דיו מדוע העותרות לא
25 הבחינו בנספח 11 בשלב מוקדם יותר. תהייה זו מתעוררת בשים לב לכך שאין חולק
26 שעדכוני חוברת המכרז, לרבות הוספת נספח 11, פורסמו באתר מינהל הרכש הממשלתי
27 ביום 27.3.2022, קרי-יותר משבועיים טרם המועד האחרון להגשת הצעות במכרז. ודוק,
28 בסעיף 0.4(ה) למסמכי המכרז נקבע במפורש כי: "רק האמור בנוסח המכרז המתוקן

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

1 שיפורסם באתר מינהל הרכש הממשלתי יחייב את המשרד" (ההדגשה אינה במקור-
2 ד.כ.ל). זאת ועוד; סעיף 0.6(12) למסמכי המכרז מונה במפורש את ההצהרה בנספח 11,
3 כחלק מן האישורים שיש לצרף להצעות שיוגשו במכרז.

4
5 ואולם אף אם אניח לטובת העותרות כי אין שיהוי סובייקטיבי מצדן, הרי בוודאי
6 שבנסיבות העניין מתקיים שיהוי אובייקטיבי. כך, שכן כאמור לעיל הבקשה לצו ביניים
7 הוגשה כעשרים דקות לפני סגירתה של תיבת המכרזים. בהתחשב בכך, כאשר בית משפט
8 זה נזקק לראשונה לבקשה לצו ביניים שעות בודדות לאחר הגשתה, המועד האחרון
9 להגשת ההצעות במכרז כבר חלף ותיבת המכרזים נסגרה. במצב דברים זה, בקשת
10 העותרות לאפשר להן להגיש את הצעתן ללא חתימה על ההצהרה נושא ההליך, אינה
11 אפשרית עוד. זאת, מחמת מעשה עשוי של סגירת תיבת המכרזים להגשת הצעות בהתאם
12 לתנאי המכרז.

13
14 6. בכל הנוגע לסעד השני המבוקש בפתיח הבקשה לצו ביניים (לאפשר לעותרות או
15 מי מטעמן להגיש הצעה במכרז בלא לחתום על ההצהרה הכלולה בסעיפים ג' ו-י' לנספח
16 11, וזאת "תוך מספר ימים ממועד מתן צו הביניים") – בקשה זו דינה להידחות בהיותה
17 מנוגדת לדין. תקנה 20(ב) לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 קובעת כי ועדת
18 המכרזים לא תדון בהצעות שלא נמצאו בתיבת המכרזים במועד האחרון שנקבע במכרז
19 להגשתן. זאת ועוד; מתגובת משרד החינוך עולה כי תיבת המכרזים כבר נפתחה (צוין
20 בתגובה שנמצאו בה למעלה מ-3,000 הצעות). הגשת הצעה נוספת כעת, לאחר שתיבת
21 המכרזים כבר נפתחה, עלולה לסכן את תוקף המכרז בכללותו נוכח פגיעה בעקרון
22 השוויון (ראו והשוו: ע"מ 3719/13 ש. מרדכי עבודות עפר בע"מ נ' משרד הבינוי והשיכון
23 (6.9.2018), פס' 5-6 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז, וכן פסק דינו של כב' השופט
24 הנדל). בהתאם לדין אין, אפוא, אפשרות להתיר לעותרות להגיש כעת הצעה מטעמן
25 במכרז.

26
27 7. הרבה מעבר לנדרש, ועל אף שהדבר לא התבקש על-ידי העותרות במסגרת
28 הבקשה לצו ביניים ובמסגרת תשובתן מיום 24.4.2022, ראיתי לבקש את התייחסות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

1 המשרד לשאלה האם יש מקום לעכב את המשך התקדמות הליכי המכרז עד להכרעה בעתירה
2 (ראו: סוף פס' 2 להחלטתי מיום 13.4.2022). לאחר שקילת הדברים, באתי למסקנה כי
3 יש להשיב על שאלה זו בשלילה.
4

5 במישור סיכויי ההליך – העותרות הגישו את העתירה יומיים בלבד לאחר הגשת
6 פנייה מקדימה מטעמן למשרד החינוך, ובטרם משרד החינוך השיב לפניית העותרות
7 אליו. בנסיבות אלה, אין לפניי עמדה מהותית של משרד החינוך ביחס לטענות העותרות.
8 ממילא, בשלב זה קשה להתייחס לסיכויי המחלוקות בין הצדדים לגופן.
9

10 במישור מאזן הנוחות שהוא בעל מעמד הבכורה – מצד אחד, העותרות תוקפות
11 תנאים ספציפיים במכרז, בלא שהגישו הצעה מטעמן עד המועד האחרון שנקבע לכך.
12 בנסיבות אלה, עצירת המשך התקדמות הליכי המכרז לא תועיל לעותרות במובן זה שגם
13 אם טענותיהן תתקבלנה, המשמעות לא תוכל להיות הכללת הצעתן במאגר הספקים
14 הקרוב במסגרת המכרז הנוכחי, שכן הצעה כאמור לא הוגשה מטעם העותרות עד המועד
15 האחרון שנקבע לכך. מצד שני, שאיפת המשרד היא לסיים את ההליך המכרז הנוכחי עד
16 תחילת יוני 2022, וזאת כדי להספיק להציג למנהלי בתי הספר את מאגר הספקים שיוקם,
17 ולאפשר להם לרכוש תכניות ומענים חינוכיים מן המאגר טרם פתיחת שנת הלימודים
18 הקרובה בספטמבר 2022. ללוחות הזמנים ישנה, אפוא, משמעות מבחינת האינטרס
19 הציבורי, על מנת ליישם את החלטת ממשלה מס' 226 עד תחילת שנת הלימודים הקרובה.
20 יתר על כן; ולכך חשיבות רבה – ענייננו אינו במכרז שיוביל להתקשרות חוזית עם מציע
21 ספציפי, אלא במכרז להקמת מאגר ספקים. בסעיף 0.8(ט) (י) ו-(כ) למסמכי המכרז נקבע
22 כי מציעים פוטנציאליים יוכלו לפנות למשרד החינוך באופן שוטף בבקשה להצטרף
23 למאגר התכניות והמענים שיוקם; כי ועדת המכרזים תקבע לפחות שני מועדים בשנה
24 בהם יתבצע בפועל עדכון של המאגר; וכי המשרד שומר לעצמו אפשרות "להוריד ו/או
25 להוסיף סטנדרטים על פי שיקול דעת המשרד והגורמים המקצועיים". מכאן שבחינת
26 ההצעות שהוגשו במכרז הנוכחי אינה בגדר סוף פסוק, שכן במהלך שנת הלימודים
27 הקרובה ניתן יהיה להגיש הצעות חדשות כדי להצטרף למאגר הספקים שיוקם. במילים
28 אחרות: לאחר הכרעה במחלוקות בין הצדדים לכאן או לכאן, הדרך תיותר פתוחה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 22-04-26699 מואססת חדאנאת אלנאסרה ואח' נ' משרד החינוך

תיק חיצוני:

1 לעותרות להגיש בקשת הצטרפות מטעמן למאגר. זאת ועוד; ככל שטענות העותרות
2 תתקבלנה וככל שיתברר בדיעבד כי נגרם לעותרות נזק בגין אי היכללותן במאגר הנוכחי
3 לקראת פתיחתה של שנת הלימודים הקרובה, הרי לא יהיה מדובר בנזק בלתי הפיך, אלא
4 בנזק שניתן לפיצוי כספי בשים לב לכך שעסקינן במכרז למתן שירותים (ראו: פס' 58
5 לתגובת המשרד מיום 19.4.2022). במכלול נסיבות אלה, אני בדעה כי מאזן הנוחות אינו
6 פועל לטובת העותרות. כך בוודאי, בשים לב לשיהוי האובייקטיבי בהגשתה של הבקשה
7 לצו ביניים מטעמן כמוסבר לעיל.

8

9 8. אשר על כן, ונוכח מכלול הטעמים שפורטו, הבקשה לצו ביניים נדחית. הוצאות
10 התדיינות זו יידונו בסיום ההליך.

11

12 9. אשר לאופן המשך הטיפול בהליך – משרד החינוך יודיע עד יום 15.5.2022 מהו
13 פרק הזמן במסגרתו צפוי להינתן מענה לטענות העותרות בפניית אליו מיום 11.4.2022
14 (ע/4).

15

16 עיון פנימי: 16.5.2022.

17

18 ניתנה היום, כ"ט ניסן תשפ"ב, 30 אפריל 2022, בהעדר הצדדים (ההחלטה ניתנה
19 ונחתמה לאחר צאת השבת).

20

דנה כהן-לקח, שופטת

21
22

